

Излази сваке седмице
на читавом табаку.

Прегплата, огласи и до-
писи шаљу се уредниш-
тву „Гл. Народа у Н. Сад.

ГЛАС НАРОДА

Цена је листу:
на годину 4 фор.
на по године 2 „
на три месеца 1 „
за Србију годишње 5 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ, ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ ОГЛАСЕ,
КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

О ИЗОСТАЈАЊУ ОД САБОРА.

Нема ваљда ни једне седнице саборске а нарочито овога последњег сабора а да се нечита и не уводи у записник: овај посланик моли за допуст на три дана, овај на десет, онај на четрнајст и. т. д. и свима се скоро допушта да изостану, или ако се недопусти а брат посланик јавља да је болестан и да не може доћи, или и не јави ништа него остане код куће на ради свој посао а зове се велика реч: посланик саборски. и никому на десет двајест миља унаоколо а де је срез дужи и на више, није раван.

Дикеу, понос, важност своју незаборавља господин посланик али на дужност и не помишља. Он има свога посла, а коме је стало за народни посао ето му пута, сабор је отворен, треба још да му се каже: фала, што он не протестира како се сме сабор без њега држати.

Заиста далеко смо у свему дотерали.

Бирају се осим владика 75 посланика, а овога последњег сабора само једанпут заједно с владикама беше их 61 на окупу, после никад више ни толико. Разуме се да говоримо о карловачком сабору, јер политични се сабори нас не тичу.

Дакле од 82 с владикама фалило их је 21; један више него четвртина и то беше онда када се саборски одбор бирао а у таким приликама. кад се службе раздају, онда су обично сви на окупу, који су дошли на сабор, дакле четвртина их није ни дошла.

Осим тога многи и од оних који су једном дошли одилазили су кући, а неки седели су у Карловцима и пушили тутун у к'вартуру или ходали рахат по калдрми и дворској башти а у седнице саборске нису одлазили.

С тога се и дешавало неколико пута, кад је читав дан претресало се нешто и већ до гласања дошло да се није гласати могло, јер не беше присутан онолики број, колики је нуждан за гласање и тај дан је пропао, а коштао је 300 фор. писмени три стотине форината а. вр.

Зашто је то тако?

Ни зашто друго него што не беше јавне поштене критике (пресуђивања) саборскога рада. Што наши јавни листови, за које се зна да добро и поштено мисле и говоре мазише више сабор него што га на оку имаше. Та сабор је састојао се тако рећи скоро

сав из чланова оне странке коју заступају независни листови наши, — наше је дете за Бога а дете као и свако дете пружи му мали прст, оно хоће и читаву шаку. Оћути, заклони ово, претрпај оно, па се хоће да оћутиш све да претрпаваш све.

Да је сабор распуштен, те да ће се нов бирати, кад се ћутало досад ћутало би се и одсад, јер и по латинској мудрој пословици једној о покојнима или не треба ништа или само добро говорити, али кад ће се овај сабор да продужи и можда док не наврши три године а то ће још две године да траје, онда ћутати значило би не тражити напретка и ми држимо, да ако ово што говоримо и није глас народа а оно је глас из народа толико њих, да се не да надвијати, од оних, која га не би хтели чути.

Ми имамо целину пред очима и за то овде личности и неспомињемо, али баш те целине ради ваља многи саборски посланици да се боље сећају дужности према истој и према својим бирачима а сабор да опрашта изостатак саборског посланика само онда када је исти јамачно болестан или у случају смрти приснога, изговор на свој посао не вреди ништа, када имаш свога посла непримај се туђег. Оно је поштен адвокат, који каже да због другог посла неможе твога да се прими, те човек за времена нађе адвоката, који ће га савесно заступити.

Од еуд у једанпут четврди део да фали, ваљда се није сваки четврти поболоо, или од еуд да сваки четврти има тако важнога посла да може бити пречи од саборскога посла. Какви су то тако страшно важни и хитни послови, какове имају њих двадесет и два а њих 60 немају. Могли би главу заложити да су њих 15 остали код куће због такога посла због каквог су могли изостати сви до једнога, па да сабора и не буде.

А знате ли ви господо заступници, да кад заступник на рочиште не дође партаја губи процес.

Чули смо де неки говоре, да се даде рочиште и одгодити, кад то заступник моли, па тако и сабор даје допуст. Али ту је велика разлика Кад суд одложи рочиште он и не ради ништа о ономе што се странке тиче, која је искала да се одложи, али сабор ради свој посао и небзире се ко је ту ко није. Да си ти био на сабору и разложио ствар, која се тво-

га среза тиче и коју ти најбоље познајеш сабор би друшчије решио а овако код тебе није било решио је по своме увиђењу. Колико се пута десило, да би њих двојица тројица да су на сабору били претегнули да ствар испадне како је по народ боље и онда кривица напада на сабор и чланове, који су на сабору него на њих.

Ако је њима све једно, народу није.

За сад осим оваких јавних опомена друга пута нема, али кад се једанпут сабор распусти и нов се бирати стане онда бирачи нека незабораве немар-

ност њихових заступника, него нека им рекну останите код куће ту ћете најбоље моћи свој посао свршавати, а ми ћемо послати онога, коме је наш посао пречи од његовога. Та неради вам забадава да га морате молити. Осим лепа гласа осим многих других по њега пробитачних околности плаћате га и готовим новцем. Но на свршетку још и ову последњу:

Ко нема праве, чисте љубави према народу тога нити наслави нити наплаћа, него једаред смо те изабрали да те познамо — али више јок!

О ОСИГУРАВАЊУ ВИНОГРАДИ.

У недељу падала је бурна киша помешана с тучом. Чујемо да је у Бечеју и у Шајкашким неким местима доста штете учинила а о грдној штети што је учини у Карловачким виноградима сами смо се уверили. Незнамо да ли су Бачвани своје усеве од туче осигурали, али Сремац је редак који виноград свој осигурава.

Узрок је томе овај. За усеве плаћа се на 100 ф. два до три форинта и мање и то на почек док се рана незбере, за винограде пак иште се 15 а најмање десет од стотине те кад четир пет година узастопце плаћаш а оно те је пете године лед потукао ма и нападао ти на виноград. Ово је с тога, што лед много чешће бије оне пределе де су брда него равницу, а и нема толико виногради колико поља за рану, те према слабом промету и цена је за осигуравање већа. Но опет нашло би се доста њих, који би и по ту скупу цену осигуравали своје винограде када би било отуда какве вајде, али кад те лед не потуче друштво узме све до крајцаре што ти њему треба да дајеш, а кад те потуче, оно нађе толико изговора да ти неплати ни толико колико си ти њему дао, шта више има случајева, де је онај, кога је лед потукао морао још друштву доплаћивати. Комисија од друштва дође обично неколико недеља доцније како је туча била. Зрно које је опало већ је дотле иструнулу а лист се исправио и дотерао, те изгледа да је штета врло мала или баш никаква. Друштво то неће да помишља, да грозд кога једаред лед удари опада све до бербе те се штета, која се и после два месеца опази треба да пише у штету, коју је лед направио, али то је све бадава њихово мора бити за цело и потпуно а твоје како они хоће.

Него кад се учини агенту, па се учини комесару, кога је друштво послало, онда ће и теби и њима доста бити, али то није за поштена човека, а чес-

то и ту се иде на обману, те буд те је лед тукао туд те убија агент и комесар.

Ми у овој прилици незнамо боља лека, него да виноградари један другог, да један крај сам себе осигурава. Нека се склопи друштво на прилику из читаве Фрушке горе од самих виноградара, па нека позове све виноградаре из Фрушке горе, а и оне из околице Срема и Бачке па и Баната, да се код њега осигуравају. Поштена исплата приволе ће сведа се осигуравају међусобно.

Друштво то мора се освртати на све околности на које се осврћу и друга таква друштва. Сва места не могу једнако плаћати. С оне стране Фрушке од равнога Срема туче много ређе бива него с ове нуз Дунав. Томе је поред другог и Дунав узрок. У Вршцу непамти се када је леда било а у Белој га цреви има сваки час. С тога они крајеви који су већма поштеђени од туче морају мање плаћати а други више. Ту не може бити преваре. Свако то добро у Фрушкој зна како које место лед бије. А кад су виноградари сами друштво они сви добро знаду шта се то зове: потукао лед виноград, они немогу тако бити пристрасни као страно друштво, јер данас мени сутра теби, а друго друштво је свима пред очима, па се на њега лакше пазити даде.

Ми нисмо засада кадри изаћи са готовим планом како би то друштво уредити ваљало. Ми само покрећемо овим реч о томе друштву, нека се најпре говори свуда о томе, па тај ће покрет учинити те ће се наћи људи, који ће се озбиљно тога посла приватити а озбиљна воља то је темељ свакој згради. Ми пак радо ћемо пуштати да се у овоме листу претресају питања, која се тога посла тичу. Ради себе и браће своје, на ноге дакле Фрушкогорци, који искуства имате у поменутом послу и дурашности, да тај мучан али користан рад свршите!

С Р П С К И С А Б О Р.

Што је важније на сабору у Карловцима било, јавили смо досада у овоме листу. Седнице све до последње и предпоследње прешли смо редом и сада

нам остаје да набирчимо што смо заборавили, но може лако бити да је и цео грозд на ком чокоту остао, а може бити да је и читав чокот, с тога ће

се извештај о сабору и подуже после сабора отећи. Најпре ћемо да споменемо рад последњих седница. У тим седницама закључио је сабор, да се богословија од јесени са првим разредом отвори, да се отвори препарандија у горњем Карловцу, што је већ пређашњи сабор наредио, да се у Кореници, у најзначајнијем месту у горњој Крајини оснује нижа средња школа, да се зида кућа за богословију, и покренуо је реч о зидању карловачке гимназије, после је закључио, да се поново тражи, да бан потврди изабраног школског референта Бакића. Најглавнија пак била је одредба како да се наплаћује свештенство, јер то иде у жива уста а друго се може и причекати мало. Уредба је та за време, док се друго шта не нареди и непотврди. Како народ сав има посла са том уредбом, то је нужно и да зна шта је наређено, те ћемо овде и ради пароха и ради парохијана и општина, који овај лист читају, навести, шта се у уредби наређује.

Наређује се:

1. Да су црквене општине дужне до краја месеца октобра сваке године за годину унапред по решкрипту од год. 1868. разрезати плату свештеничку и о томе известити административни одбор. А ако црквена општина то не учини, онда свештенство кад заиште од административног одбора, овај ће то разрезати, али трошак ће што га буде било, платити општина.

2. Црквени одбори морају скупљати плату свештеничку и њему сваког месеца унапред издавати, а ако то не буде, онда кад се свештеник потужи административном одбору, овај ће се постарати да власт искупи новце и даде плату свештенику.

У дијецези горњо-карловачкој и у оном крају дијецезе накраске, де је крајина била, купиће се парохијал заједно са царским порезом и свештеници ће добивати своје плате као и царски служитељи сваког месеца унапред.

3. Тамо де свештеници нису никако добивали своју плату ни по решкрипту ни штоли ни у биру, те су им по томе општине за више времена плату дужне, административни ће одбор изаслати свог заступника, па ће овај гледати да се свештеник с општином погоди лепо како и каде ће свештеник плату своју добити а ту ће бити и политична власт, а ако је општина уговорила са свештеником још пре како ће га исплаћивати, т. ј. или по решкрипту или штолу и бир и т. д. онда ће административни одбор само одредити рокове, за које време, има се исплатити свештенику плата што му је општина дужна; а ако општина са свештеником дотле ништа уговорила није а и пред изаслаником административног одбора не може да се погоди, онда ће административни одбор по решкрипту разрезати плату свештеничку и кад види како стоји општина, кад би могла исплатити и како свештеник, стоји, докле би могао општину за последњи новац причекати, онда ће по томе одредити рокове у колико пута и када има општина свештенику издати пла-

ту што му је дужна и стараће се да политична власт плату искупи и изда је свештенику у оно време у које је административни одбор уредио. Свештеник, који није с тим задовољан може тражити судом, да му се све одмах исплати или како хоће.

У оним општинама де је до сада давана плата свештенику ма по ком начину или по решкрипту, или у штоли и биру, или ма како другачије, [па било да је то ишло с вољом свештеника или не, остаје и даље тако, све дотле док сабор неизмене оно што је у решкрипту.

4. У оним општинама, које су плаћале досада свештеника у биру и штоли имаће то овако плаћати.

Плаћаће по брачним паровима. Удовци и нежењени, којима има више од 23. године, плаћаће толико колико и један брачни пар (нека се жене, па ће за двоје толико исто плаћати. У.) Удовице плаћаће полак онолико, колико треба брачни пар да плаћа. Брачни пар плаћаће:

а) 20 ока шенице, а у оним општинама, које су у најнижу класу по решкрипту метуте, 25 ока.

б.) Они, који не раде земљу и не живе од тога, плаћаће бир у новцу и то 2 фор. од брачнога пара.

в.) Колико ко треба бира да плаћа, сад било то у новцу или у зрну, то ће одредити црквена општина по §. 14. решкрипта од 1868. г. Ако општина то до месеца октобра сваке године не учини, учиниће административни одбор.

г.) Ако која општина жели да за све у месту бугуре одкупи бир у готовом новцу, то може учинити, и онда се израчуна колико има брачних парова па се по томе одкупи пронађе.

Штола се установљава ова. Свако даје:

а. За испит код свештеника 1 ф.

б. За извешће што га парох женику даде 1 „

в. За венчање плаћа:

Први разред 6 „

Други „ 4 „

Трећи „ 2 „

г. За погреб мртваца више 7 год. плаћа:

Први разред 6 „

Други „ 4 „

Трећи „ 2 „

За погреб мртваца испод 7 год. плаћа:

Први разред 3 „

Други „ 2 „

Трећи „ 1 „

У први разред спадају они, који плаћају преко 50 фор. изравног пореза (директног пореза, а то је порез на земљу, кућу, кирију од куће, доходарина (ајнкомен-штајер) и порез на личну зараду (персонал-ервербштајер.)

У други разред долазе они, који плаћају од 30 до 50 фор. изравног пореза; у трећи сви који плаћају мање од 30 фор. а. вр. тога пореза.

д. За друге свештеничке дужности, које нису горе изређане, плаћаће се по §. 16. решкрипта од 1868

е. За писмена што се од свештеника тражила буду плаћаће се:

1. Кад се писмено једнога лица тиче, т. ј. кад се у њему о једноме пише 1 фор.

2. Кад се писмено једне целе породице тиче 2 ф.

ж. Како бир у зрну, тако и у готовом новцу покупљају цревени одбори и измирују свештенство до краја септембра сваке године. У противном случају дужан је епархијски адм. одбор искати помоћ од политичне власти, да бир покупи.

6. Оне општине, у којима има мање од 700 душа, и у којима није уведен решкрипт од 1868. г. и због сиромаштва не може се увести, могу се погодити са својим парохом за све што му се плаћа осим сесије,

и онда кад одобри епархијски адм. одбор, важиће дотле, док сабор наплату свештенства стално не уреди.

7. У којима општинама нема сазидана парохијска дома, а општине не могу се да згоде са свештенством ни колико парохијских домова треба ни колика да буде одплата (еквивалент), ту ће административни одбор саслушати и свештенство и општину, те ће према ономе како место стоји, одредити што за право нађе, и ко не буде с тим задовољан, може се потужити саборском одбору.

Ово је не чокот него читав члан, али ће кисела и горка грожђа на њему бити и за једну и за другу страну.

ТРГОВИНА И ЕКОНОМИЈА.

Прошле недеље падале су у Угарској бурне кише, но врућина није престала. Из Баната, Потисја и из пештанске жупаније туже се на лош изглед за жетву. То је с тога, што је читавог пролећа киша само местимично падала, а ни једне једите не беше, која би сву земљу обуватила. Но ако и не буде жетва особито добра, извоз ће добар бити, те ће се све лепо продати моћи, само нетреба претеран бити. Русија је са жетвом због дуге зиме јако заостала, гласови о жетви у Америци нису најбољи. Аустрији и Немачкој ма да усеви добро стоје, ипак ће требати ране из Угарске, а Швајцарска је наш редован гунт.

Задруга земљоделска у **Осеку** издала је у почетку јуна извештај, из кога излази да ће у Славонији испасти жетва у средњу руку добра. Репица је на бујној и добро-нађубреној земљи и која је на време сејана да неможе боља бити. — На лошијим пољима а и де су светле бубе падале није репица ни до цвета дошла него је морала се преоравати. По ланцу добиваће се 3—30 мерова Шеница има добар влат и добру сламу, али се ипак неће особито плаћати, те ко добије 20 мерова по ланцу тај се може пофалити. Раж тако исто стоји као и шеница. Зимњи јечам бољи је од свију зимњих усева и неће их мало бити, који ће по ланцу 30 и више мерова добити. Летњи усеви патише од суше, али ипак киша их је дотерала. Кукуруз добро напредује. Сенокос богат и zgodно је време за њега. Детелина потпуно добра. Чокот је више понео него пређашњих година и са свију се страна чује о њему добра реч. Шљиве су здраво понеле и сасвим су здраве. Но крушке и јабуке могле би много боље бити, у неким крајевима једних или других сасвим нема. Жир да га тако давно не беше.

Из потисја туже се да их је туча често била. Зимњи усеви врло добро стоје, а летњи лошије, Но и зимњи су само они добри који су на кукурузовину а не на јечмишту или зобишту.

Околина **Арадска** узда се јако у кишу, која је у последње време падала. Цена је шеници скочила са 3 ф. 90 на 4 ф. 40 н. н.

Из банатског **Комлоша** јављају да је тамо на житу нека хрђа. Киша је била местичава. Уопште с тога су скоро свуда усеви местичави.

Старо-Кањижани не фале се ни једном врстом ране. Репица се већ оврла, Добра је те се продаје по 8 ф. 50 н. до. 9 ф. Усеви у рити никад боље.

Варајдин и околина тужи се на јаке врућине. Радња је сва стала.

Из **Сегедина** пишу, да се и тамо хрђа на усеви множи. Зимњи усеви ипак дивота, само је јечам лош.

Из старог **Бечеја**, **Ст. Томаша**, **Куле** и **Врбаса** јављају, да је тамо 10. о. м. блага киша падала и да ће усеви опоравити.

Нови Сад са околином својом не може се похвалити са усевима. Свуда у околини и у Шајкашкој стојали су усеви пролетос врло добро, али су се у последње доба јако искварили. Киша је добра падала ових дана истина нешто с ледом помешана, али као да је већ скоро доцкан. Зоб тек је нешто преко педља а и јечам је јако угнуо. У долинама је још понајбоље.

Из Вел. **Ст. Миклоша** пишу, да ће жетва у средњу руку испасти. Кукурузу се још надају. Репица је већ овршена, на катастрални ланац (1600 квадрати) једва до 8 мерова да долази. Плаћа се за 150 фуната 9 ф. Шенице је цол-цента 4 ф. 50 н, Зоби 1 ф. 80 новч. Кукуруза 2 ф. 50 нов. Јечма 1 ф. 40 нов. меров.

У **Бачком Фелдварцу** зимњи усев обилат, пролећни слаб осим кукуруза. Вуне је тамо продато 150 цената по 79—80 фор.

У **Белој Цркви** уздају се од последње кише добру по шеницу, а нарочито по кукуруз и зоб. **Банлачани** надају се по ланцу винограда 60—80 акова кљука добити, тако је понео.

ДОПИСИ „ГЛАСУ НАРОДА.“

Ј. Из Подунавља 4. Јунија 1875. Место наше Белегиш, дочека и прослави редку и овде у пределу нашем невиђену светковину, да ће се ње и најмање белегишко дете, које само памтити може, целог свог живота сећати и своје потомству приповедати.

Повод овој светковини био је овај. Црква Белегишка, којој има 18 година како је напуштена, на ново је освећена. Службу божију служио је горњо-карловачки епископ Теофан Живковић. Господин владика по евршетку службе божије изговорио је слово, кажево је само он кадар рећи. Сви ми рекосмо: Такав нам треба владика. Када му благодарисмо на науци и обећасмо да ћемо се по њој владати зарадова се он, те нам из свег срца зажели: Живили белегишани и срећни били, а ми му жељу вратисмо истом жељом и уверењем, да га Белегиш и околина никада заборавити неће.

Чујемо да је при повратку своје наш мили гост сврнуо у Сасе. Ту за литијом ишао и народ при крају службе у цркви поздравно и поучио. Беседа се и овде народу тако допала да је после свете службе божије сав листом поврвео пароховој кући, де је владика одсео, руку му целивао и на походу усрдно благодарио. По обеду искупи се младеж сеоска да и она види владичку српскога, целива му десницу и одигра у весељу пред њим више пута лепо коло српско.

Ми Белегишани који видесмо славу своју а чусмо и за ону у Сасама, који видесмо и чусмо како је г. епископ весео и задовољан био, сами себе питамо: Зашто наши архинастири по

који пут у свој народ неизлазе и не поуче га. Они би доиста тиме учинили себи задовољство и народу радост, а што је најважније цркви би нашој православној важност и веће поштовање од својих једноверних а и од друге вере задобили. Мудром је доста.

Војка 8. јуна 1875. По лепом обичају српском свака црква има славу своју. Тако и наша слави светог Никољу (летњег) Више је година протекло како уз славу црвену и славе народне не беше. Ове године хтедохе татори да црква слави, како би је народ даровао, али овдашњи г. парох то недопусти. Јамачно чува пастир стадо да се не потроши даривајући свету цркву своју.

О духовима ношена је литија на рану. У повратку свраћало се с барјаци у поједине куће. Попа је за то добио 16 јагањаца. Он ће јамачно славити, а црква нећ плаче. Дарови што се њему чине не убијају народ него они што се цркви дају. Та ваљда смо толико зарадили да можемо у неколико година једанпут братски се провеселити о слави црвеној и даривати свету матер своју Али отац само себи граби.

Још ћу вам дописати како од шале крвава збиља постаје. Овдашњи арендатор опеклади се са трговцем за пет форината колико ће једно јагње тешко бити, но пре него што се јагње закоље и измери, они се посвађају, потуку, искрваве и све аљине на себи подеру и још би већег зла било да их неразвадише. Арендатор би добио опкладу и трговац боље да му је дао, него што је на јед још толико попио.

ПОДЛИСТАК.

НАРОДНЕ ПРИПОВЕТКЕ.

Сељани оженили калуђера.

(Свршетак.)

Милош (промисли). Вала, оче! кад ме Бог обдарио са два сина, ево ти обећавам једнога, и то Димитрија, као што ми ти велиш, од јутрос нека је Божији и твој!

Кад Димитрије подрасте, отац га пошаље у манастир на науку, а кад узрасте до 22 године своје, он се закалуђери под именом „Дионисије“. Милош сад накани Јована женити; испроси му девојку, уговори свадбу, окупи сватове и доведоше је. Ко је могао описати радост његова оца Милоша кад је дочекао да види прво и последње весеље од свога срца? а к томе, да му други син калуђер Дионисије под одеждом и камилавком свога брата венча? Но каже се: „где је среће ту има и несреће, а где је радости може бити и жалости“, као што се ово обоје у Милошевој кући догодило. Ево шта и на који злокобни начин.

Таман сватови довели пред црквом девојку, и послаше две муштулукције да се венчава, па кад га отац и мајка са обичним благословима спремише на венчање, млада, гојна, под оружјем и у најлепшем накиту, он при поласку поздрави оца и родбину из велике пушке, а ово исто учинише двије муштулукције. Несрећом, омакне се некако једноме од ове двојице мала пушка иза паса, те Јована згоди изпод лијеве сисе и паде на оборна врата изустивши цигле следеће три речи:

Првом рече: Аох моја мајко!

Другу ријеч: Крв моју алалим (праштам)!

Трећом, једва: прими, Боже, душу!

Лелек и кукање оца и мајке, сестара и све кућне чељади, па и сабраних на пир пријатеља над мртвим Јованом, продрије до црве и до свију сватова. Кад сватови разабраше што се догодило, сви као од камена остадохе, а стари сват, ударивши се руком по колелу, заплива у дубоке некакевемисли. Калуђер Дионисије свлачи са себе одежду и петрахил на шћаше да одлети к мртвоме брату као изван себе, али

Стари сват ухвати га за руку питајући га: Куда ћеш сад, Дионисије?

Калуђер. Како где! да ли ми није брат једини што сам имао погинуо?

Стари сват ће завикати: О сватови, о браћо, заклињем вас данашњом Милошевом несрећом а нашом ненадном бруком и срамотом! не пустимо га! (Скочише сви и не дадохе му поћи, а стари сват даље): Доведосмо девојку: куд би нама свима душа пред Богом а образ пред светом, да оволико бираних сватова пустисмо оваку младу вилу, па сама данас да се оцу и мајци врати, ни жена ни венчана, нити удовица обљубљена; а све за све, браћо! промислите да се данас за увјек изкопала кућа нашем гнезу Милошу. Сваг нека стави руку на прси па нека на себе промисли

како би му било да му се — боже сачувај — догодило што и Милошу. Него хајте, браћо, да ја сам половицу магнем гријеха на моју душу¹⁾ а ви сви половицу (свак упре очи и слуша); хајте, велим, да вјенчамо калуђера Дионисију с овом несуденом Јовановом заручницом. Зар је тако вишњи бог наредио да буде. Шта ви, браћо, говорите?

Сви сватови једногласице повикаше: Теби, стари свате, из уста у најеретнији час, а богу у уши народни глас! Тако нека буде а гријех на нашу душу.

Калуђер. Ма јесте ли при себи, људи? Бог ви и велики свети Јован! Ко може освештани лик оскврни? Ко може вијенац свештенички погасити, и ко се смије моје камилавке и браде дотакнути осим једнога владике? Ни он, по преовном правилу, не може ме лишити свештенства без законитог узрока. Прођите ме се, људи; ја вас превом, коју служим, заклињем! немојте на себе гњев Божији калемити а од мене бруку и грдило градити, него.....

Стари сват (пресејече му ријеч, и једко рече): Не знамо ми, Дионисије, шта ваше књиге пишу, него у муци и невољи да бирамо од два зла једно мање. Оцу ти се јутрос кућа, онако оглашена, ископала од мушких глава; тућа девојка, на наш образ дата, не може у туђој кући невенчана, а још мање сама се повратити своје роду без сватова. Што смо наумили, оно ваља и да буде, не противу Божије воље — не дао Бог! — него од љуте витешке невоље, а знаш да се давно рекло: нужда и закон измењује; него свлачите калуђерске хаљине, а ви два дјевера и ти девојко и куме, хајте, донесите пред преву мртвог Јована, да га по Божјему закону сахранимо у калуђерске хаљине, а калуђера венчајмо у нове Јованове. Је ли овако, о браћо сватови?

Сви сватови. Тако, тако, стари свате! Што се једном у селу уговарало, није се до данас никад поговарало.

Отидоше она четворица да донесу мртвога Јована, а друга двојица сватова по попа, који ће венчавати.

Калуђер. Знадите, браћо! да ме жива никад венчати нећете прије него ми од владике лође допуштење и благослов, а кад.....

Стари сват (наљућен). Ма ти зборио или не зборио, све ти исто бива; ми смо ти јутрос и владика и патријар! ми ћемо те јутрос по Божијему реду разкалуђерити па венчати на нашу одговорност пред Бо-

¹⁾ Приступајте те се причешћујте
Без приправе и без изповјести,
А ја мећем све на моју душу.

Игуман Стеван. — Горски Вијенац.

гом, судом и људима; а последице, ето тебе а ето владике, па како се начините. Што један луди уради, стотина владика излечити нису кадри.

Донијеше Јована, оплакаше га, укопаше у калуђерске хаљине, а у Јованове силом обукоше калуђера. Добавише бријача и оде бријачица бритва свуд по сватовима од руке до руке у наоколо, како би гријех подијелили; обриваше Дионисију, којему ће сад рећи.

Стари сват. Крстио си се именован „Димитрије“. а после наденуше ти име „Дионисије“. Кад ти је владика ово име надјенуо, нико га од нас није питао које ће име ставити; па кад њега данас овде није, ми те повраћамо у крштено име „Димитрије“. Тако је од Бога суђено било.

Ево присије и поп. Стотину је крста на себе од чуда ставио кад виђе Дионисија обучена у нове хаљине, обријана и исправна за венчање; но пошто му сељани казаше што се је догодило и како су од невоље гријех на себе и на свој врат примили, приправи се у цркви и почме венчавати,

Приповједа се, кад је поп дошао на питање Димитрија:

Поп. Узимљеш ли, Димитрије, за твоју закониту супругу ову девојку Милицу, која иза те стоји? — одговори ће му

Димитрије. Узимљем, ако ми није ни драго; ама свака сила пролета а ова данашња благословљена била да Бог да! Него, мој попе, не дангуби, да час прије обеселимо ожалошћеног оца и мајку.

Поп. А ти, девојко, узимаш ли за својега венчаног друга младића Димитрију, којега уз десно раме видиш?

Милица. Ред ми га је, мој попо, узети: зато су ме дјевери међу сватовима и довели без икакве силе, него од моје добре воље; него бржај, ако бога знаш, док није чуо владика, па да ми он онет овога другог не уграби.

По вјенчању одведоше сватови девојку вјенчану, пјевајући и пушке међући, а поп и Димитрије прије њих отидоше на радостни муштулук оцу и мајци. Преокрену се жалост на радост¹⁾ и с временом доживје наш кнез Милош видјети четверо унучади, три сина и једну кћер, и докле је живио, шиљао је сваке године обилате милостиње манастиру Дужи пред душом мртвога Јована, а за здравље живих.

Требиње на тројичиндан 1874.

Вук Врчевић.

¹⁾ Иза тмине и сунце огрије,
Иза туче ведрије је небо,
Иза плача веселије појеш.

Владика црногорски. — Горски Вијенац.

Л И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

— У Угарској само се о изборима посланика говори. Све су странке већ истакле кога хоће да бирају. Срби хоће да бирају у Башахиду Милетића, у Панчеву Полита, у Тителу Лазу Ко-

стића, у Белој Цркви Александра Трифунца, у Великој Кикинди Мишу Сабовљевића, у Новоме Саду секретара матичног Тону Хаџића, у Кулчину Словака Мудроња, адвоката, врлог родољуба словачког и изврсног говорника, јер је ред на

Словаку да буде биран по договору између Срба и Словака у Јулијинском срезу. Бечкерек, где су Срби са нехотости својих вођа у мањини, још није истакао име онога кога ће бирати. Сомбор такође, па и паланачки и старо-бечејски срез. Колико је досад познато, биће избори посланика у срезовима, за које Срби разбирају 19. о. м. (1. јула) у Суботици, 22. о. м. (4. јула) у барањској жупанији, 23. о. м. (5. јула) у Темишвару и Араду, 24. о. м. (6. јула) у Сегедину, 26. о. м. (8. јула) у торонталској и тамишкој жупанији, 28. о. м. (10. јула) у Белој Цркви. Избор посланика отпочеће у панчевачком изборном срезу у четвртак 26. јуна. Избор ће се држати на три места: у мађистрату, у доњој пивари и среском суду. За изборне председнике наименовани су Хатви, др. Демко и К. пл. Јагодић. У пардањском срезу осигуран је избор Александра Николића.

— Русија и Енглеска раде на томе, да се погоде, докле ће чије бити у Азији, те да онда њих двоје диктирају Европи, као што су последњи пут Пруској, која је узела пушку на раме, рекли: пушку доле, мир! (Бајм Фус, рут.)

— Говори се за надвојводу Албрехта, који је био противник Андрашију, да је и он уватио се у његове вигове, те се поклатио Бизмарку.

— У Италији тако је овладала несигурност имањем и животом човечијим, да је горе него у Турској, нарочито у Сицилији читава се војска разбојника накупила. Томе су криви римски духовници, који кад се плати папи опраштају сваке грехе и као што је један Талијан на сабору у Риму рекао, за 50 ф. опростили су грех једноме зликовцу, који је човека убио.

— У Енглеској су на сабору много њих се заузели за хришћане у Турској и доказивали, да је све лаж што се говори о томе, да се у Турској на закон пази, али бадава, влада је Енглеска истина признала, да има доста зла у Турској, али она хоће да Турска живи, јер јој уредно зајам враћа.

— У Шпанији једнако бој и то гадан зверски бој, 4. о. м. карлисте заробе 31 од краљеве војске, вежу их, одвуку у једну фабрику, намажу их петролеумом и ту их живе спале.

— „Политици“ јављају, да ће скорим на руским лајама доћи краљ грчки с породицом у Трст.

— Делингер, чувени вођа старо-католика, који иде за тим, да се сједине све цркве, позвао је и Србе православне вере на састанак у Бон. Митрополит београдски обећао му је, да ће отићи. —

— И у Хрватској ради се живо о изборима за нов сабор. У Горњем Карловцу су истакли са великом славом др. Маланца за свога заступника. Владина странка истагла је трговца Јурковића. У Ђакову је истакнут Мирко Хорват а у Вуковару жупан Кушевић од оне стране, која уз Мацаре држи, а владин предстојник Живковић од владине стране.

— Надвојвода Албрехт вратио се са пута и вели се, да је то изradio да се цареви наново састају. Наш ће се цар дакле састати са руским у Чешкој а са немачким у Ишлу.

— У Брну радници у фабрикама напустили су рад. Ишту да се ократи време раду и праведну наплату. Једна и друга страна попустиће, те ће се измирити.

— Бан је наредио, да се избори у Хрватској имају обавити по старом закону.

— Руски цар дао је орден председнику министарства у Србији.

— Вели се, да Бизмарк није више у милости код цара.

— Кнез Лихтенштајн рекао је на једној скупштини, да није време далеко, када ће пасти садашњи систем у Аустрији; то јест, да ће се одсада за другим нечим ићи него до сада.

— У „Гласу Црногорца“ који излази на Цетињу пишу, да кнез црногорски радује се сваком напретку Србије и да у кнезу Милану гледа свога брата. Ово се чини с тога, што се проносе гласови, да кнез Никола с Русијом ради да се уклати кнез Милан и да он постане кнезом српским.

— О путовању кнежевом по Србији сада тек излазе на видело важније ствари. У Неготину, гнезду Ајдук-Вељковом и скали су од кнеза, да позове народ под барјак и да одпочне

борбу за уједињење Срба, а варош Бања исказала је, да она жели, да кнез када први пут успутује, путује као краљ свију Срба. Кнез је покренуо мисао, да се у Неготину дигне Ајдук-Вељку споменик и учинио је на то знатан поклон.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Књижевник српски.) Јаши Игњатовићу првome списатељу у данашње доба, што се приповедака (романа) тиче, продали су калуђери кућу, која вреди 4000 ф. за 800 ф. Штросмајер и други калуђери других народа дижу а српски убијају књижевнике.

(Красан душепопечитељ.) У Карловцима сремским разбио је ово дана катихета на гимназији главу једном ученику, родом из Кикинде тако, да га је крв облила, те му је лекар требао. Тај катихета је познати протин капелан, који је тео тући богослове, што нису тели јутрење „во кратцје“ да поју и читају, него то по типичу чинише.

(Из Фарнаждина) јављају „Граничару“, „како је тамошњи кнез неки Макса Велимировић из обести девојачког учитеља затворио и са перзукатором у Перлез срезу отпратио, но среско звање не нашавши никакве кривице овога је одма пустило, а мушке деца учитеља само с тога је ова судба мимоишла што се овај, док је беснило кнежево трајало, уклатио, и то за то што су му ови приметили да није лепо што је кнез пре њима једног трговца злоставио. Општина би само с тим са себе ову пегу спрати могла, ако кнезу место палице, којом би требао селу мудро да заповеда, одма штап свињарски у руке да и у рит да чува свиње отпрати.

(Васа Ђурђевић) бивши професор на новосадској гимназији и уредник „Народности“ у Осеку, положио је адвокатски испит с врло добрим успехом и адвоцираће у Осеку.

(Кућа процењена на 2 форинта). У званичним пештанским новинама читамо, да је неком Степану Павловићу процењена кућа на 2 фор. Дражбари морају положити 20 новчића пшманлука.

(Дјаквачка препарандија) затвара се 1. окт. о. г.

(Прве крваве главе због избора). У Керменду потуцели су се левичари и владина странка и том је приликом њих 20 лава а 5 тешко рањено.

(Отворање богословије у Карловцима.) Сабор је закључио, да се синоду изјави, да је нужно, да се на јесен отвори богословија, а како чујемо и синод је вољан то учинити, те ће се о. г. први разред отворити.

(О случају са изгорелом девојком у Госпођинци) дознали смо даље, да је раскалашна момчад на сред сокака изнела буре с пићем и сто, те ту пијанчила, а кнез и патарош то исто чинећи у крчми у соби, гледали кроз прозор мирно шта се ради и да је један од бекрија бацно цигару на несрећну девојку.

(Снег у сред лета.) У Инсбруку биле су све горе 8. о. м. од снега побелиле.

(Комесар Хубер) одутовао је 11. о. м. из Карловаца.

(Читуља.) У Иланци умро је 16. пр. м. Манојло Николић кога зваху „Бата“. Беше му 26 година. Свршио је економске школе. Прозебао је о избору панчевачког посланика, стојећи као каменит стуб непомично на цичи зими, да осветла Србину образ. Њиме је изумрла мушка лоза породице Николићеве. Он беше син имућних родитеља, којих посед иде на 500 ланаца.

Исто дана умро је у Монакову у престолној вароши краљевине Баварске Милан Поповић из Кикинде сликар на сликарској академији у Монакову. Беше му 25 година. По казивању самих професора Милан беше најбољи ученик на академији.

У Загребу 7. о. м. умро је Светозар Станковић правник друге године, родом Ново-Сађан. Покојник беше узор од Ђака. Старешина над свим великим школама у Загребу препоручио га је сестрама милосрдним (калуђерицама) да га у болести негују и у писму им рече: „немогу вам довољно препоручити овог преваљаног болника.“

Када још споменемо у црну читуљу нам већ забележеног несрећнога песника Миленка Грчића онда ни за пуних месец

дана из малена краја нашег саранисмо четир млада Србина, који се науком Савише и у њојзи одликоваше. Тешко нама, а њима логична земља и вечан им спомен!

(То је књига.) Чувен руски списатељ један напише књигу која се цару руском Александру тако допала, да и он састави једну толико исто велику књигу, даде је везати у златне корице и пошље је списатељу на дар. Када списатељ отвори књигу нађе у њој све листове од хладарака. Цар га по томе запита, како му се допада његова књига. Списатељ одговори; тако, да једва чекам друго издање. Цар му пошље и опет таку књигу с натписом друго и последње издање Преповеда се, да је скоро у Паризу један богаташ то исте радио с једном глумицом (актерком.)

(Гром) је ово дана потукао у једном мађарском селу уједаред 84 комада оваца, које су се биле склониле под једно дрво. И ово је доказ, да кад грми, треба се уклањати испод дрва.

Још два броја, па ће свој оној господи предплатницима, која су се предплатила на по године, истећи рок предплати. Имена њихова стављамо ниже, и молимо их да се понове претплату. За њих је према повишици цене листу до краја године претплата 2 ф. а за оне из Србије 2 ф. 50 н., но може се свако и на једну четврт претплатити и у том је случају за Аустрију предплата 1 ф. а за Србију 1 ф. 25 н. у банкама.

Имена г. предплатника на по године ово су:

Петар Вучковић прота Коларић. Читаоница у Њуприји. Софија Манаотовић у Н. Саду. Властелинство Даљ. Пера Поповић Даљ. Српска читаоница Сомбор. Петар Григоријевић Ст. Иван. Српска Читаоница Осек. Мита Натошевић Сланкамин. Српска читаоница Митровица. Милош Продановић Сентомаш. Север Нинчић Ст. Кањижа. Српска читаоница Ст. Бечеј. Јован Стефановић Черевећ. Мита Јанковић Ст. Томаш. Православно семеновиште Задар. Јосифовић Оршава Ђорђе Омчикус Книн. Љубомир Момировић Шид. Тима Димитријевић Сента. Лазар Мудрић Зичишва. Српска читаоница Сента. Спир. Гојковић Ерцер Нови. Бојана Шевећ Ада. С. Познановић Осек. С. Бркић Ада. Шандор Бешлин Карлово. Читаоница Брестовац. Јован Форовић Варјаш. Јован Грујић Силбаш. Богољуб Ђосић Барања Ван. С. Д. Шићаревић Беодра. Милутин Булић парох Новоселани. Уч. Вујић Срп. Св. Петар. Новак Гаврилов Чуруг. Марко Катић Чуруг. Љубомир Мијатовић Рача. Гавра Богдановић Рача. Биримац Бранко Башахид. Филип Николић Бингула Мита Пивнички Сентомаш. Мита Писар и Гавра Стојанов Срб. Св. Петар. Стеван Петровић Земун. Арса Оберенез С. Санад. Петар Купусаревић Савуле. Јосим Ранковић и Јован Пештанац Каменица. Јован Поповић Башахид. Никанор Недељковић Вездин. Милош Станојев (Баба) Петрово-село. Коста Вуичић Чуруг. Ђџа Лепосава Марковић Рума. Јоца Протић Чаково. Михајло Русовић Кастелнуово. Школа у Ст. Бановци. Ђока Максимовић Рума. Младен Јовановић Сивац. Аксентије Путић Кикинда. Јован Тајчевић Осек. Михајло Радановић Мохач. Стефан Миланковић Паланка. Урош Петрић Паланка. Дружина „Подринске слоге“. Петар Кулић Митровица. Др. Јован Ђорђевић Мајданпек. Читаоница ом. Ресавске Свилајнац. Читаоница смедерев. „Јединства. Јован П. Митровић Смедерево. Крста Николајевић адв. Пожаревац.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

— У Земуну почео је прошлога месеца излазити нов лист „Братство“. Цена му је 4. фор. а излази једаред на недељу.

— У Пожаревцу такође је покренут нов политичан лист „Браничево?“. Излази двапут на недељу и цена му је 10 фор. Лист овај је независан и прави заступник народа.

— Многи и с ове стране питају, кад ће изаћи друга свеска „Историје једног француског сељака“, но докле се прва не исплати докле друга не може у штампу се дати, за то ко за ту књигу дугује нека пошље што пре новце Пери Тодоровићу у Стевановићевој штампарији III. спрату Београду

Изашла је из штампе седма свеска

СРБАДИЈЕ

са овим садржајем:

Текст: Трпач спасен, роман у три књиге од Јаше Игњатовића (продужење). — Сирота Банабанка од Ђуре Јакшића, (продужење). — Уобала, приповетка из калмучког живота од Јелене Хахове, превео Сава Петровић. — Цинцари етнографска студија Фр. Каница. — Манастири и цркви у Херцеговини, написао Вук Врчевић, — (свршетак). — О постанку човечијег рода Хекел (прво предавање). — Вук Врчевић. — Мехадџа. — Козаци.

Слике: Вук Врчевић. — Цетиње. — Мехадџа. — Курсалон у Мехадџи. — Бошњак. — Девочица ношња у београдском округу. — Козаци.

Седма је свеска само онима послата, који су се на лист и даље претплатили.

Претплата из Аустро-Угарске шаље се на администрацију „Србадије“ (Administration der „Srbadija“, Wien, III Ungargasse 2), а из Србије на књижу Велимира Валожића у Београду. — Годишња је цена листу 6 фор. а. вр. или 72 гроша чарш.; на по године 3 фор. или 36 гр. Ко се претплати на друго по године, добија одмах премију: „Устанак Таковски год. 1815.“ уз доплату од 1 фор. или 12 гроша чарш. Све свеске, које су до сад изашле, могу се још добити.

ЗА ПОКЛОНЕ ДЕЦИ О ИСПИТИМА.

НЕКОЛИКО НАРОДНИХ ПЕСАМА

ЗА УЧЕЊЕ НА ИЗУСТ

(најновије допуњено издање)

ЦЕНА 10 НОВЧ.

може се добити у „српској народној задружној штампарији“ у Н. Саду. Ко поручи на више уз поштанско поузеће (Post-Nachnahme) ових књига добија рабат 15—20%.

СВЕКОЛИКЕ

ШКОЛСКЕ ТИСКАРИЈЕ,

које су нацртане у „Школским наредбама“ израђене тачно по овима, могу се добити по врло умереној цени у срп. народној задружној штампарији у Н. Саду.

ВЛАСНИК „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ.“ — УРЕДНИК Манта Поповић.